

ZUIDERWATERLINIE

Stichting Zuiderwaterlinie

Jaarverslaggeving 2025

Alliantie Zuiderwaterlinie Voortgangsverslag 2025

De Alliantie Zuiderwaterlinie heeft de ambitie uitgesproken om verder samen te willen werken aan het ontwikkelen van onze ambities in een nieuwe, verlengde periode tot en met 2048. Voorafgaand aan dit besluit heeft de organisatie een grondige evaluatie uitgevoerd. Het ambitiedocument dat de periode 2021-2029 beslaat, is onder de loep genomen. Op een aantal onderdelen was de ambitie al bereikt, terwijl op andere delen nog veel te winnen is. Om de komende jaren echter weer effectief aan onze ambitie te werken, is een nieuw ambitiedocument 2025-2048 en een nieuwe Samenwerkingsovereenkomst (SOK) vastgesteld en ondertekend. Aan het einde van het eerste jaar, blikken op terug naar 2025 en kijken we kort vooruit.

Achtergrond

Wij, Alliantiepartners, beschouwen de Zuiderwaterlinie als een uniek cultuurhistorisch en landschappelijk ensemble. De linie verbindt 12 vestingsteden en talrijke forten, fortificaties en inundatiegebieden, zowel in de provincies Noord-Brabant en Zeeland, als in Zuid-Holland en Gelderland. Op de grens van noord en zuid, op de overgang van klei en zand, protestant en katholiek, speelt de linie sinds jaar en dag een rol van betekenis in sociaal, economische en cultureel opzicht. Onze ambitie is om dit verleden en heden, samen met onze liniebouwers (inwoners, bezoekers, ondernemers, heemkundigen, deskundigen en iedereen die geïnteresseerd is in de Zuiderwaterlinie) een waardevolle toekomst te geven.

Voor de periode 2025-2028 is een Linieplanner (Meerjarenuitvoeringsprogramma) vastgesteld. Die planner is de leidraad voor de inzet langs de Zuiderwaterlinie, echter bij nieuwe koppelkansen en mogelijkheden is er ruimte om hierop te acteren binnen de vastgestelde kaders.

De kracht van samenwerken

Door het erfgoed van de Zuiderwaterlinie zichtbaar en beleefbaar te maken, ontwikkelt en deelt de Alliantie Zuiderwaterlinie haar kennis en vergroot ze het bewustzijn van de meerwaarde van (het verhaal en kennis van) de Zuiderwaterlinie voor actuele ruimtelijke, landschappelijke ontwikkelingen en water- en klimaatopgaven. Erfgoed is daarbij onze vaste waarde en vertrekpunt, omdat het niet alleen ons, maar ook het verleden, heden en toekomst verbindt. Het erfgoedverhaal van de Zuiderwaterlinie heeft een meerwaarde, die van ons mag worden omarmd door de samenleving. Dat willen wij aanmoedigen en aanwakkeren op twee verschillende niveaus (zie hieronder). De Alliantie Zuiderwaterlinie

dankt haar bestaan aan haar erfgoed, de onderlinge samenhang, de (lokale) verhalen die daarover verteld kunnen worden en de historische plekken die vandaag de dag nog bezocht kunnen worden. Vanuit dit verleden is de Zuiderwaterlinie een vaste waarde en een vanzelfsprekendheid voor hedendaagse opgaven.

De Alliantie is een sterke samenwerkingspartner voor andere initiatieven en werkt graag samen waar kan. We denken hierbij aan de andere Nederlandse waterlinies, maar ook aan samenwerkingen binnen het Zuiderwaterlinie gebied, zoals Van Gogh Nationaal Park, Unesco Geopark Schelde Delta, Waterpoort, de Biesbosch en de Efteling.

Doelstellingen op twee niveaus

Vrijetijdseconomie: De Zuiderwaterlinie is in 2048 een levend gebied waar heden, verleden en toekomst samenkomen. Toerisme en recreatie zijn hierbij de hefboom die de linie tot een bloeiende bestemming kan maken. Wat inwoners en bezoekers aantrekt is de natuurlijke omgeving, levendige vestingsteden, stoere forten, bijzondere stadsmonumenten, actieve ondernemers en lokale gebruiken én natuurlijk de verhalen. Door de betekenis van het verleden beleefbaar te maken, verbind je inwoners die zich herkennen in ons gezamenlijke identiteitsvolle verhaal. Een verhaal dat ook een basis is voor een nieuwe gezamenlijke toekomst. Onder het kopje 'vrijetijdseconomie' komt ook ons 'sterke merk' om de hoek kijken. We zetten in op communicatie en marketing voor de Zuiderwaterlinie als geheel.

Landschappelijke, ruimtelijke en klimaatopgaven: De Alliantie is ervan overtuigd dat het erfgoed en de verhalen van de Zuiderwaterlinie een voortdurende inspiratiebron zijn voor actuele opgaven. Daarom werken we eraan dat in 2048 naast de gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde, ook 'herkomstwaarde' wordt meegenomen in alle ruimtelijke- en wateropgaven in ons gebied.

UITVOERINGSPROGRAMMA 2025

De samenwerking staat hierbij centraal: samenwerken loont, waarbij de lokale energie ons uitgangspunt blijft. Waarbij kennisontwikkeling en -overdracht een belangrijke ontwikkelopgave blijft.

Activiteiten en resultaten 2025

- Een goede organisatie en governance

In 2025 hebben we handen en voeten gegeven aan het versterken van de organisatie van de Alliantie en de beheerstichting Zuiderwaterlinie. De aanstelling van een coördinator onderzoek zorgt ervoor dat de lijnen van heemkundekringen en lokale kennis soepel door de organisatie heen stroomt en ons de mogelijkheid biedt kansen te benutten en aan elkaar te verbinden. De maatregelen maken de organisatie minder kwetsbaar en brengt de stellingen beter in positie. De Liniebouwercoördinatoren hebben een actievare rol. De werkwijze van de Alliantie (werken met de energie van onderaf) is een duurzame manier van werken. Ondanks dat deze werkvorm meer tijd kost, beoordelen we het als een sleutel van ons (duurzame) succes. Met behoud van de lokale energie, kennis en zelfstandigheid verbinden

we kennis over en initiatieven langs de gehele linie aan elkaar. Een duidelijke governance zorgt ervoor dat partners weten welke inbreng ze mogen verwachten en welke input ze zelf leveren. Zo zijn de partners zelf actief op het gebied van organisatietaken, maar ook communicatie en netwerktaken. Dat heeft in 2025 geresulteerd in het lokaal organiseren van de jaarlijkse 5-delige Expeditie Zuiderwaterlinie, een 10-tal lokale Erfgoedcafé's en aanzetten tot lokale landingsplaatsen van de Zuiderwaterlinie. Ook is er per stelling doorgewerkt aan het toepasbaar maken van het liniebrede Ambitiedocument, tot lokale visies met behapbare, meetbare taken en plannen.

- Het faciliteren, begeleiden en publiceren van onderzoek en fondsenwerving

Het aantal heemkundigen en heemkundekringen dat actief is met de Zuiderwaterlinie is in 2025 weer gegroeid. Zij delen actief hun verhalen en collecties, nemen deel aan de activiteiten, nemen zelf initiatieven of volgen de cursus Storytelling of Ambassadeur van de Zuiderwaterlinie. Onder begeleiding van de coördinator onderzoek heeft een groep heemkundigen liniebreed samengewerkt aan het onderwerp 'Inkwartiering en vluchtelingen langs de Zuiderwaterlinie'. Het door de onderzoekers zelfgekozen onderwerp heeft geleid tot een prachtige publicatie 'Oorlog achter de voordeur' en een druk bezochte boekpresentatie in oktober tijdens de Maand van de Geschiedenis in Bergen op Zoom. Ook dit jaar heeft de 'huis-historicus' Jos Cuijpers weer veel presentaties en lezingen gegeven. Tenslotte kunnen we mededelen dat de financiering van het uit te geven kinderboek over de Zuiderwaterlinie rond is. Mede dankzij vele donaties van particulieren, maar ook bedrijven en andere betrokken fondsen en stichtingen, kan Saskia van Oversteeg aan de slag. De samenwerking met andere waterlinies en organisaties is in 2025 voortgezet. Dit heeft geresulteerd in een nationaal symposium in samenwerking met de Vereniging Nederlandse Vestingsteden en een vierde Kennisdag Waterlinies, georganiseerd door de Zuiderwaterlinie, de Oude Hollandse Waterlinie en de Grebbelinie. De Kennisdag is nu een vast jaarlijks moment op de kenniskalender. Elke editie onderzoeken we of nieuwe kennispartners of waterlinies aansluiten bij de organisatie. Ook is de Zuiderwaterlinie betrokken bij festival 400 (de herdenking en viering van het beleg van 's-Hertogenbosch). Fondsenwerving voor de maatschappelijke projecten binnen de linie is nog steeds een flinke klus. Maar ook in 2025 is het gelukt om voor onze maatschappelijke projecten aansprekende actuele programma's te realiseren en daarvoor externe fondsen te verwerven. De bekendheid en resultaatgerichtheid van de Zuiderwaterlinie helpen om partners te enthousiasmeren een bijdrage te leveren.

- Ruimtelijk ontwikkelingen verbinden

Bij de aanscherping van het nieuwe ambitiedocument 2025-2048 is er nadrukkelijk ruimte gemaakt voor het onderzoeken hoe erfgoed een bijdrage kan leveren aan maatschappelijke en ruimtelijke opgaven. Dit heeft geleid tot input voor dijkverzwaringstrajecten, participatie van inwoners en verankering van (het verhaal en kennis van) de Zuiderwaterlinie in beleidsplannen en omgevingsvisies. Rondom de resultaten van de Design challenge Henriëttewaard heeft de expositie 'Ondersteboven van water in de Henriëttewaard' gestaan

in de hal van het provinciehuis met de première van de documentaire van het project. Ook is er met het RCE een kennisdag georganiseerd rondom het thema erfgoed en ruimte. Bij wateropgaven en dijkversterkingen in het gebied (oa het HoWaBo-programma) is de Zuiderwaterlinie een gesprekspartner aan tafel en bron van inspiratie door de betrokkenheid van lokale deskundigen, inwoners en projectleiders. Dat resulteert in beter zichtbare elementen van de Zuiderwaterlinie en een evenwichtige ontwikkeling van het landschap. In 2025 heeft de Zuiderwaterlinie input gegeven onder meer bij Ravenstein, in de gemeente Maashorst, het dijktraject bij Doeveren en de dijkverzwaring bij Geertruidenberg-Noord. We streven ernaar om een bijdrage te leveren aan de leefomgeving door koppelkansen te benutten en samenwerkingen aan te gaan. Dat laten we zien in projecten als het HoWaBo, maar ook bijvoorbeeld bij het Interreg project (Be)Leefbare Schelde, de Design Challenges en de vele gelegenheden waar we als spreker op bijeenkomsten worden gevraagd. Daarnaast zijn we partner in het Europese KIEM-project 'Forts in transition' samen met BUAS, (Vlaamse) Regionale Landschappen en de gemeente Diest dat in 2025 is afgerond. Dit project heeft een toolkit voor inspiratie opgeleverd over hoe je een fort in gezamenlijkheid een nieuwe toekomst kan geven en hoe je nieuwe ontwikkelingen kan monitoren. Door de bekendheid van onze samenwerking worden we ook vaak door nieuwe initiatieven benaderd. Afhankelijk van de vraag en de beschikbare tijd, bekijken we in hoeverre de ambities van de Alliantie hiermee versterkt kunnen worden. In 2025 omarmden we bijvoorbeeld het project Manifesto 2029 van Lesia Topolnyk.

Menno's reis: "Wie het verleden kent, ziet de toekomst scherper"

In 2023 was het 325 jaar geleden dat Menno van Coehoorn de opdracht kreeg om middels een inspectiereis een plan uit te werken om de Zuiderwaterlinie aaneen te smeden. Dit vormde de aanleiding voor het [project Menno's Reis](#): een driejarig project door en voor de Zuiderwaterlinie. In 2024 leidde dat tot een reis met een eigentijds kunstwerk dat in vijf musea is tentoongesteld met lokale ateliers. In 2025 is Menno weer op reis gegaan met die oogst en met een verdiepingsslag. Met het kunstwerk 'Inzicht en Uitzicht' is op een 5-tal plekken een tentoonstelling en een werksessie (een Liniechallenge) georganiseerd, waar we met inwoners in gesprek zijn gegaan over het landschap en wat dit voor hen betekent. In iedere Linie Challenge stonden we stil bij een lokale, actuele vraag. Hoe eten en drinken we in de toekomst? Moeten we blijven vechten tegen een stijgende zeespiegel, of kunnen we er ook iets positiefs mee? Hoe zetten we de kennis over de Zuiderwaterlinie in voor deze opgaven? Tijdens de Linie Challenge zetten inwoners hun lokale kennis van de geschiedenis in voor de ontwikkeling van uitvoerbare plannen. Bij elke Linie Challenge staan inzicht en uitzicht centraal. Want inzicht in het verleden en het heden is belangrijk voor het uitzicht naar de toekomst.

- Stimuleren van de vrijetijdseconomie in het gebied; betrekken van ondernemers, zichtbaarheids campagnes en onderhoud routes

Het stimuleren van de vrijetijdseconomie wordt op meer niveaus opgepakt. Ten eerste werken we aan een aantrekkelijk aanbod voor onze bezoekers en inwoners. Dat doen we

door het opleiden van lokale vrijwilligers: zij zijn ons visitekaartje in het gebied en weten als geen ander de verhalen van de linie tot verbeelding te brengen en over te dragen. Wij reiken hen kennis aan, aantrekkelijke campagnes, een goed social media bereik, nieuwsbrieven en mooie publicaties. Het magazine 'Fort en Vesting' en het eigen magazine 'Op weg in de Zuiderwaterlinie' (de tweede editie) dragen duidelijk bij aan de bekendheid en de bezoek- en beleefbaarheid van het gebied. Doordat de interesse en het bezoek worden aangewakkerd, neemt het aantal lokale initiatieven een vlucht. Dat is in de vorm van wandelingen, vaartochten en nieuwe routes; lezingen, een muziektheaterserie, muziekoptredens of sportactiviteiten en arrangementen. Voor ondernemers is er de cursus Ambassadeur van de Zuiderwaterlinie en worden er per stelling lokale inspiratie ondernemerscafés georganiseerd. De zichtbaarheid en herkenbaarheid in het landschap en op locatie bevorderen we door onze informatieborden en vlaggen. De bestaande bebording onderhouden we en is waar nodig geactualiseerd. Er zijn nu routes voor auto's, fietsers, wandelaars (lange routes en ommetjes) en vaarroutes. Elk jaar worden nieuwe gebieden toegevoegd en aan elkaar verbonden. Ook onderzoeken we waar we de routes een goed podium kunnen geven. We zien het Howabo- en ander hoogwaterbeschermingsprogramma's ook als een stimulans om nieuwe routes te maken of bestaande routes te verbeteren. Ook dit jaar is de jaarlijkse Expeditie Zuiderwaterlinie weer georganiseerd in de wandelmaand september. Om onze voornemens beter meetbaar te maken hebben we een overzicht meetbare doelen gemaakt. Op dit overzicht staan verschillende focuspunten met bijbehorende acties en actiehouders. Met deze leidraad houden we focus en monitoren we onze voortgang.

Landingsplaatsen

De website is de digitale landingsplaats van de Zuiderwaterlinie: hiermee ontsluiten we allerhande informatie van kennis tot toeristische uitjes. Hier vinden partners de besluitvormende documenten in een partnerportaal en hebben ondernemers ook een eigen portaal. De bezoekers weten de website goed te vinden: het aantal unieke bezoekers neemt toe. Toch is de website nu toe aan een herstructurering. De website is volgens de regelgeving optimaal toegankelijk gemaakt. Sinds 2018 is er echter veel veranderd in de positie van de Zuiderwaterlinie en willen we de website daar ook bij laten aansluiten. Daarom zijn we eind tweede helft van 2025 begonnen met een gebruikersonderzoek. Dat moet leiden tot een advies in 2026. In dat spoor zijn we ook gestart met het opzetten van een nieuwe publiekscampagne voor 2026. De website is verder optimaal toegankelijk gemaakt, Daarnaast zijn er ook fysieke landingsplaatsen waar bezoekers informatie kunnen vinden over de Zuiderwaterlinie in de breedste zin van het initiatief. We streven ernaar om in 2028 in elke stelling minimaal 2 fysieke landingsplaatsen in te richten: een in een stedelijke omgeving en een in het ommeland. Eind december is de landingsplaats geopend op Fort Isabella.

We zijn we lid geworden van Brabant Partners, waar we ons vooral in gezamenlijkheid richten op de bezoekers van over de grens. In 2025 hebben we een verhoging gezien van het

aantal buitenlandse bezoekers, met name uit België en Duitsland. Ook heeft het geleid tot een aantal rapportages op social media en publicaties in kranten en uitgaven.

- Netwerk en communicatie het bouwen van een netwerk van ambassadeurs

De belangstelling rond de Zuiderwaterlinie wordt op de eerste plaats gevoed door alle partners in de Alliantie. Zij koppelen het verhaal van de Zuiderwaterlinie aan kansen en nieuwe aanleidingen en zien het enthousiasme in hun gebied alsmaar toenemen. Jaarlijks ontmoeten de partners elkaar tijdens de drukbezochte Liniemeeting, dit jaar georganiseerd samen met en in Breda. Het verlengen van de samenwerking tot 2048 heeft de samenwerking extra in de publiciteit gebracht. De nieuwe samenwerkingsovereenkomst voorziet in de mogelijkheid voor nieuwe partners om aan te sluiten. Voor 2028 willen we dan ook dat het netwerk blijft groeien. Daarbij brengen we wel een focus gericht op onze ambitie en het gebied dat de Zuiderwaterlinie. Communicatie blijft een van de centrale activiteiten in het netwerk: we werken er hard aan dat we kennis hebben van de kansen en aanleidingen, zodat we die met onze gemeenschappelijke kennis kunnen benutten en verbinden. We weten elkaar te vinden en laten de successen zien. Daarmee groeit het netwerk en het bewustzijn van de missie die we delen. De ambassadeurscursus ontwikkelt zich mee met deze groei. In 2025 zijn we ook op zoek gegaan naar het bereiken van nieuwe doelgroepen. Een speerpunt was daarbij het betrekken van jongeren bij de Zuiderwaterlinie. Met de jongeren participatieorganisatie Past Forward is een onderzoek gedaan (gesteund door Cultuurfonds) naar hoe je deze doelgroep bereikt. Op basis van dat onderzoek hebben we samen met Past Forward en de Erfgoedbènde een aantal activiteiten georganiseerd, waaronder drie keer een Pubquiz op locaties in Oss, Breda en 's-Hertogenbosch. Een vragenlijst heeft een groep van geïnteresseerden jongeren opgeleverd die wil meedenken met de Zuiderwaterlinie. In 2025 is daarnaast samengewerkt met de Reinwardt academie en TU Eindhoven, waarbij respectievelijk 200 eerstejaars en een klas masterstudenten het onderwerp Zuiderwaterlinie, erfgoed en maatschappelijke opgaven hebben opgepakt.

- Opzetten van Themalijnen: speerpunten educatie en Europese samenwerking

Een van de speerpunten voor de periode 2025-2028 is het ontwikkelen van een educatieprogramma voor de Zuiderwaterlinie. In samenwerking met lokale PO-scholen maken we een vraaggerichte pilot die uiteindelijk gaat leiden tot een kapstok voor de hele linie. Lokaal kan deze kapstok thematisch ingevuld en aangevuld worden. Voor VO-scholen werken we samen met bestaande lokale initiatieven.

Europese samenwerking is een van de hefbomen voor onze samenwerking. Door kennis te bundelen en ambitie bij elkaar te brengen, kan de Alliantie zich kwalificeren voor Europese fondsen. We zetten hierbij in om de capaciteiten en kennis van de medewerkers bij onze partners te vergroten. Dat hebben we in 2025 gedaan door het EFPN (European Funding Professional Network) van EFFORTS nieuw leven in te blazen met online bijeenkomsten. Dat doen we samen met de Vereniging Nederlandse Vestingsteden (VNV). Ook het project Forts in Transition en het interreg project (Be)Leefbare Schelde zijn voorbeelden van Europese samenwerking in 2025.

Tot zover een beknopt overzicht van de belangrijkste voortgang van de samenwerking van de Alliantie Zuiderwaterlinie. Door de samenwerking te herijken en uit te breiden naar een periode van 2025 tot 2048, is er een stap gezet waarbij er perspectief en ruimte is gemaakt om de samenwerking verder door te zetten en te ontwikkelen. Voor meer informatie en toelichting weet u mij te vinden.

Anne-Wil Maris, programmadirecteur Alliantie Zuiderwaterlinie

16 februari 2025

ZUIDERWATERLINIE

Jaarrekening 2025

Beheerstichting Zuiderwaterlinie

Inhoud

Jaarrekening	3
Balans	4
Baten en lasten	5
Kasstroom	6
Grondslagen	7
Toelichting balans	9
Toelichting baten en lasten	12
Overige gegevens	13
Bijlagen	

Jaarrekening 2025

Balans per 31 december 2025

(na resultaatsbestemming)

	<u>31 dec 2025</u>	<u>31 dec 2024</u>
ACTIVA		
Vlottende activa		
Vorderingen en overlopende activa		
Debiteuren	14.938	26.000
Belastingen en premies sociale verzekeringen te vorderen	52.631	49.019
Overige vorderingen	<u>8.696</u>	<u>17.339</u>
	76.265	92.358
Liquide middelen		
Bank	<u>138.767</u>	<u>109.717</u>
	138.767	109.717
	<u>215.032</u>	<u>202.075</u>
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Egalisatiereserve	38.647	42.449
Bestemmingsreserve Visit Brabant	0	6.250
Bestemmingsreserve Menno's Reis	0	20.000
Bestemmingsreserve Expeditie Zuiderwaterlinie	<u>0</u>	<u>0</u>
	38.647	68.699
Kortlopende schulden		
Crediteuren	144.365	96.380
Overige schulden en overlopende passiva	<u>32.021</u>	<u>36.996</u>
	176.385	133.376
	<u>215.032</u>	<u>202.075</u>

Staat van baten en lasten over 2025

	<u>Realisatie 2025</u>	<u>Begroting 2025</u>	<u>Realisatie 2024</u>
Baten	704.668	652.344	654.690
Totaal baten	704.668	652.344	654.690
Erfgoed	47.729	43.500	42.524
Toerisme en marketing & communicatie	308.954	331.100	278.180
Nieuwe projecten	143.929	69.400	117.340
Personele inzet/inhuur	232.496	209.000	191.683
Onvoorzien	1.612	3.745	448
Totaal lasten	734.720	656.745	630.176
Resultaat	<u><u>-30.052</u></u>	<u><u>-4.401</u></u>	<u><u>24.515</u></u>
Resultaatbestemming			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	2025	2025	2024
Egalisatiereserve	-6.252	-601	29.315
Bestemmingsreserve Visit Brabant	-3.800	-3.800	-3.800
Bestemmingsreserve Menno's reis	-20.000	0	7.500
Bestemmingsreserver Expeditie Zuiderwaterlinie	0	0	-8.500
	<u><u>-30.052</u></u>	<u><u>-4.401</u></u>	<u><u>24.515</u></u>

Kasstroom over 2025

	<u>2025</u>	
Resultaat		-30.052
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen (en overige waardeveranderingen)	0	
Mutatie voorzieningen	<u>0</u>	0
Veranderingen in werkkapitaal:		
Mutatie operationele vorderingen	16.093	
Mutatie voorraden en onderhanden werk	0	
Mutatie operationele schulden	<u>43.009</u>	
		<u>59.102</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		29.050
Ontvangen/betaalde rentes	0	
Ontvangen dividenden en opbrengsten effecten	0	
Waardeverandering vordering vaste activa	0	
Ontvangsten/uitgaven wegens buitengewone baten/lasten	0	
Betaalde winstbelasting	0	
Mutatie deelnemingen	0	
Mutatie aandeel derden	0	
Mutatie for	0	
Overige baten/lasten	<u>0</u>	0
Kasstroom uit operationele activiteiten		29.050
(Des)investeringen in immateriele vaste activa	0	
(Des)investeringen in materiele vaste activa	0	
(Des)investeringen in financiële vaste activa	0	
Waarvan afschrijvingen	<u>0</u>	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		0
Mutatie rekening courantschuld kredietinstellingen	0	
Mutatie vermogencomponenten	0	
Mutatie langlopende schulden	<u>0</u>	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		0
Netto kasstroom		29.050
Koers- en omrekeningsverschillen op geldmiddelen		0
Mutatie geldmiddelen		<u><u>29.050</u></u>

Grondslagen voor de waardering

Inschrijfnummer handelsregister

Beheerstichting Zuiderwaterlinie is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 84848405 en heeft haar zetel in s-Hertogenbosch. De stichting is opgericht op 23 december 2021.

Activiteiten

De Beheerstichting Zuiderwaterlinie bestaat uit een samenwerkingsverband tussen 25 partners. Samen hebben zij de handen ineen geslagen om de Zuiderwaterlinie nationaal en internationaal op de kaart te zetten. De Zuiderwaterlinie vertrekt vanuit de filosofie dat de som groter is dan het geheel der delen. De verbinding van de vestingsteden en hun ommeland maakt lokale initiatieven sterker. Dit is niet alleen belangrijk voor het historische erfgoed, maar vrijwel in één adem ook voor de vrijetijdseconomie aanverwante domeinen 'die zich bezighouden met landschap, natuur en stedenbouw.

De doelstelling van de stichting: "de stichting stelt zich ten doel om als werkorganisatie, uitsluitend binnen de daarvoor geldende kaders en governance-structuur, uitvoering te geven aan het Programma Zuiderwaterlinie" (hierna: "het Programma").

De stichting beoogt haar doel te bereiken door onder meer:

- a. het uitvoeren van het penvoerderschap van het Programma;
- b. het voeren van de financiële administratie en het verrichten van facturatie en betalingen met betrekking tot geautoriseerde en gesubsidieerde Programmaonderdelen;
- c. het opstellen van begrotingen voor Programma-onderdelen;
- d. het sluiten van werkovereenkomsten met (partijen bij) het Programma;
- e. het faciliteren van subsidie-geldstromen met betrekking tot het Programma en zijn onderdelen;
- f. het periodiek rapporteren en het afleggen van verantwoording aan (de partijen bij) het Programma over gesubsidieerde onderdelen daarvan;
- g. en het verrichten van al het overige dat tot verwezenlijking van het doel van de stichting kan leiden.

Samenstelling bestuur per 31 december 2025

Voorzitter	Alexander Martinus Hendrikus Roolvink
Secretaris	Willem Andries van Engeland
Penningmeester	Johannes Lambertus Hendricus van de Meulenreek

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving C1 voor kleine organisaties zonder winststreven, die uitgegeven zijn door de Raad van de jaarverslaggeving.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en de passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit banktegoeden met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courant schulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Egalisatiereserves, bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen als onderdeel van het eigen vermogen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag, rekening houdend met agio of disagioen onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Subsidiebaten

Subsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.

Lasten

De lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Toelichting op de balans per 31 december 2025

	<u>31 dec 2025</u>	<u>31 dec 2024</u>
<u>Vorderingen en overlopende activa</u>		
Debiteuren		
Debiteuren	14.938	26.000
	14.938	26.000
Belastingen en premies sociale verzekeringen te vorderen		
Te vorderen omzetbelasting	52.631	49.019
	52.631	49.019
Overige vorderingen		
Vooruitbetaalde kosten	716	15.789
Te ontvangen bedragen	7.980	1.550
	8.696	17.339
<u>Liquide middelen</u>		
Bank		
ING zakelijke rekening NL04 ING 0675 3736 03	138.767	109.717
	138.767	109.717
<u>Eigen vermogen</u>		
Egalisatiereserve		
Stand per 1 januari	42.448	13.134
Resultaat boekjaar	-6.251	29.315
Bij; van BR visit Brabant	2.450	
Stand per 31 december	<u>38.647</u>	<u>42.449</u>
Bestemmingsreserve Visit Brabant		
Stand per 1 januari	6.250	10.050
Resultaat boekjaar	-3.800	-3.800
Af; naar Egalisatiereserve	-2.450	
Stand per 31 december	<u>0</u>	<u>6.250</u>

Toelichting bestemmingsreserve Visit Brabant:

In 2019 zijn vanuit het toenmalige budget een aantal bestemmingsreserves gecreëerd. De bestemmingsreserve Visit Brabant is ook in 2019 gemaakt om de meerjarige onderhoudskosten van de toeristische wandelpaden te garanderen. In 2026 maakt dit onderdeel uit van de exploitatie. De reserve is daardoor in deze jaarrekening vrijgevallen ten gunste van de egalisatiereserve

Toelichting op de balans per 31 december 2025

Bestemmingsreserve Menno's Reis	<u>2025</u>	<u>2024</u>
Stand per 1 januari	20.000	12.500
Resultaat boekjaar	<u>-20.000</u>	<u>7.500</u>
Stand per 31 december	<u><u>0</u></u>	<u><u>20.000</u></u>

Toelichting bestemmingsreserve Menno's Reis:

Het programma Menno's Reis bestaat uit een meer jaren programma (2023- 2025).

Voor de uitvoering van het project Menno's Reis deel II in 2025 is deze bestemmingsreserve gevormd.

In 2025 is € 64.775 aan kosten gemaakt voor het project en € 39.000 aan baten gerealiseerd. Het nadelig resultaat van het project is daarmee € 25.775. Dit wordt voor € 20.000 gedekt uit de gevormde reserve.

Bestemmingsreserve Expeditie Zuiderwaterlinie	<u>2025</u>	<u>2024</u>
Stand per 1 januari	0	8.500
Resultaat boekjaar	<u>0</u>	<u>-8.500</u>
Stand per 31 december	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>

Deze reserve is in 2024 geheel besteed

Kortlopende schulden

	<u>31 dec 2025</u>	<u>31 dec 2024</u>
Crediteuren		
Crediteuren	<u>144.365</u>	<u>96.380</u>
	144.365	96.380
Overige schulden en overlopende passiva		
Nog te betalen bedragen	10.143	5.405
Vooruitontvangen bedragen	10.483	9.091
Nog te besteden subsidies	<u>11.395</u>	<u>22.500</u>
	32.021	36.996

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2025

	Realisatie 2025	Begroting 2025	Realisatie 2024
Alliantievergoedingen			
Stelling Grave - Ravenstein	56.211	56.211	54.537
Stelling Den Bosch - Heusden	56.211	56.211	54.537
Stelling Breda - G'berg	56.211	56.211	54.537
Stelling van Willemstad	51.535	53.000	50.000
Stelling West-Brabantse WL	56.211	56.211	54.537
Waterschappen	16.616	14.500	17.408
	292.995	292.344	285.556
Fondsen			
Fondsen	58.018	60.000	30.000
	58.018	60.000	30.000
<i>De fondsen bestaan met name uit:</i>			
<i>- Bijdragen Menno's Reis € 39.000</i>			
<i>- Bijdragen (Be)Leefbare Schelde € 17.018</i>			
Subsidies			
Provincie Noord-Brabant	275.000	275.000	250.000
Provincie Zuid-Holland	25.000	25.000	25.000
	300.000	300.000	275.000
<i>Op de subsidie van de Provincie Noord-Brabant is de Algemene subsidieverordening Noord-Brabant van toepassing.</i>			
Overige inkomsten			
Bijdragen projecten	65.050	0	54.878
Overheveling	-11.395	0	0
Doorbelastingen	0	0	7.706
Overige inkomsten	0	0	1.550
	53.655	0	64.134

De bijdragen projecten bestaan met name uit:

- Gemeente Steenberg project (Be)Leefbare Schelde € 7.500*
- Gemeente Bergen op Zoom project (Be)Leefbare Schelde € 10.000*
- Gemeente Tholen project (Be)Leefbare Schelde € 17.500*

Voor het project (Be)leefbare Schelde is € 11.396 ten gunste van 2026 gebracht waarmee het projectsaldo 2025 nihil is.

- Bijdragen project Inkwartiering € 13.050*

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2025

	Realisatie 2025	Begroting 2025	Realisatie 2024
Erfgoed			
Erfgoedcafe's	13.641	20.000	14.607
Publiceren en begeleiden onderzoek HHK, digitaliseren collecties	18.505	18.500	14.126
Brabant Cloud	11.291	3.500	11.975
Internationalisering	2.523	1.500	1.815
Kennisdag ZWL	1.768	0	0
overige	0	0	0
	47.729	43.500	42.524
Toerisme en marketing & communicatie			
Personele inzet projectbreed Connect	176.662	178.600	167.857
Online communicatie inhuur Afdeling Online	52.206	45.000	55.770
Beheer en onderhoud website	5.993	25.000	7.011
Campagnes en actualisering marcomm materialen	53.914	45.000	33.607
Liniemeeting (partnercommunicatie)	8.940	8.500	7.063
Komborden/ toeristische borden	5.244	7.500	2.190
Ondernemers	2.195	7.500	882
Onderhoud routes	3.800	14.000	3.800
	308.954	331.100	278.180
Nieuwe projecten			
Nieuwe projecten	125.390	47.500	100.810
Ontwikkelen storyline koepel	200	7.500	1.800
Lidmaatschappen (Platform Rampjaar 1672; effort)	14.399	14.400	14.730
	143.929	69.400	117.340
Personele inzet/inhuur			
Directeur/programmamanager inhuur	154.324	140.000	136.782
Secretariaat incl officepakket/ict	14.534	9.000	9.776
Kosten beheerstichting	5.649	5.500	6.288
Inhuur financiële administratie	10.792	10.000	10.133
Liniebouwerscoördinator	13.412	14.000	11.582
Reis- en overige onkosten, representatie	8.488	5.500	6.071
Evaluatie projecten	1.440	0	11.050
Coördinator Erfgoed/proj	23.857	25.000	0
	232.496	209.000	191.683
Onvoorzien			
Ov onvoorzien	0	0	0
Bankkosten	417	0	380
Overige	1.195	3.745	68
	1.612	3.745	448

Overige gegevens

Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Datum

16 februari 2025

Aan: het bestuur van Beheerstichting Zuiderwaterlinie

Kenmerk

080.053

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2025 van de Beheerstichting Zuiderwaterlinie te 's-Hertogenbosch gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de Beheerstichting Zuiderwaterlinie per 31 december 2025 en van het resultaat over 2025 in overeenstemming met;

- de in Nederland geldende RJ-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven;
- de Algemene Subsidieverordening Noord-Brabant en de Regeling controleprotocol subsidies Noord-Brabant,

en zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2025 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de Regeling controleprotocol subsidies Noord-Brabant.

Deze jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2025;
2. de staat van baten en lasten over 2025;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Beheerstichting Zuiderwaterlinie zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag;
- andere informatie, zoals vereist door de RJ-Richtlijn C1 “Kleine organisaties-zonder-winststreven”.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven en de Algemene subsidieverordening Noord-Brabant.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheid van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de richtlijnen voor de jaarverslaggeving C1 Kleine Organisaties zonder winststreven en de Algemene subsidieverordening Noord-Brabant. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

's-Hertogenbosch, 16 februari 2025

San-Q Accountants.

Namens deze:

Was getekend

H.J.M Boeren AA

Bijlage

Bijlage 1

Staat van directe baten en lasten over 2025 per project

Project: Design Challenge

	<u>Realisatie 2025</u>	
Baten	<u>4.959</u>	
Totaal baten		4.959
Uitgaven	<u>4.959</u>	
Totaal lasten		4.959
Resultaat		<u><u>0</u></u>

Project: Fondsenwerving inhuur

	<u>Realisatie 2025</u>	
Baten	<u>0</u>	
Totaal baten		0
Uitgaven	<u>3.720</u>	
Totaal lasten		3.720
Resultaat		<u><u>-3.720</u></u>

Project: Menno's reis

	<u>Realisatie 2025</u>	
Baten (bijdragen)	<u>39.000</u>	
Totaal baten		39.000
Uitgaven	<u>64.775</u>	
Totaal lasten		64.775
Resultaat		<u><u>-25.775</u></u>

Via de resultaatbestemming is € 20.000 ten laste van de hiervoor gevormde bestemmingsreserve gebracht. Het restant nadelig projectsaldo maakt deel uit van het resultaat uit exploitatie over 2025.

Project: (Be)Leefbare Schelde

	<u>Realisatie 2025</u>	
Baten (bijdragen)		
- Fondsen	17.018	
- Gemeente Bergen op Zoom	10.000	
- Gemeente Tholen	17.500	
- Gemeente Steenbergen	7.500	
Totaal baten	52.018	
Uitgaven	40.622	
Totaal lasten	40.622	
Resultaat exploitatie 2025	11.396	
Overheveling naar 2026	-11.396	
Resultaat 2025	0	

Bijlage 2

Egalisatiereserve Provincie Noord-Brabant

Hieronder is een overzicht opgenomen in het aandeel van het resultaat van de Provincie Noord-Brabant.

		2022		2023		2024		2025
Subsidie Provincie Noord-Brabant	€	250.000	€	250.000	€	250.000	€	275.000
Totale baten	€	527.946	€	597.485	€	654.690	€	652.344
Aandeel van NB in het resultaat %		47%		42%		38%		42%
Resultaat	€	-62.878	€	33.924	€	24.515	€	-30.052
Aandeel van NB in het resultaat €	€	-29.775	€	14.194	€	9.361	€	-12.669
Cumulatief egalisatiereserve ultimo boekjaar								
2022	€	-29.775						
2023	€	-15.580						
2024	€	-6.219						
2025	€	-18.888						

Aangezien het cumulatieve aandeel van de provincie in de exploitatiesaldi negatief is, is het niet noodzakelijk om een egalisatiereserve te vormen.

Volgens de regels van de Provincie Noord-Brabant moet er een egalisatiereserve gevormd worden voor het positieve cumulatieve resultaat van de provincie. Deze reserve mag maximaal 10% bedragen van de subsidie die voor het betreffende boekjaar is toegekend.